

Zouhar, Jan

[Głombik, Czesław. Eucken i milczenie czasu: z historii polskich odczytań filozofa noblisty]

Studia philosophica. 2017, vol. 64, iss. 1, pp. 133-134

ISSN 1803-7445 (print); ISSN 2336-453X (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/SPh2017-1-14>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/136574>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Czesław Głombik. *Eucken i milczenie czasu. Z historii polskich odczytań filozofa noblisty.* Katowice: Śląsk 2015, 296 s.

Jan Zouhar

Přední polský filozof a historik filozofie Czesław Głombik (1935), emeritní profesor Slezské univerzity v Katowicích, se ve své zatím poslední knižní monografii *Eucken i milczenie czasu* věnuje důležité kapitole polsko-německých filozofických vztahů, které byly obecně pro rozvoj polské filozofie mnohdy určující a rozhodující.

Cz. Głombik je u nás znám už od osmdesátých let jako vynikající znalec novotomistické filozofie, jako autor monografií *Metafyzyka kultury* (1982),¹ *Martin Grabmann i polska filozofia katolicka* (1983), spoluautor kolektivní práce *Historia filozofii*, jeho publikace *Tomizm czasów nadziei* má podtitul *Slowianskie kongresy tomistyczne*.² Jeho historicko-filozofické práce jsou pozorně sledovány i v současnosti, jak ukazuje například ohlas sborníku o Descartovi, který editoval a ke kterému napsal úvodní studii, ve které položil důraz na kritickou reflexi důsledků Descartova myšlení (moderní individualismus, filozofický antropocentrismus a specifické pojetí vědeckosti) a souběžnou analýzu husserlovské interpretace kartezianismu.³

Głombikova osobnost byla zhodnocena v řadě publikací, například v jubilejním sborníku *Filozofia i czas przeszły*.⁴ Svůj hluboký zájem o česko-polské filozofické vztahy vyjádřil například v práci *Český novotomismus třicátých let* (1995) s podtitulem *Iniciativy, kulturní kontext, polemiky*,⁵ nebo v knize *Impulsy i zbliżenia* (1996),⁶ která se stala východiskem pro práci *Umění zapomínat? Dějiny vztahů české a polské filozofie* (2000).⁷

Velkou pozornost věnoval Głombik polsko-německým filozofickým vztahům, jak ukázala i řada konferencí, které o významných osobnostech polské filozofie

setlecie urodzin filozofa, Katowice: Gnome 1998, 99 s. Rec. B. Horyna, *SPFFBU*, B 46, 1999, s. 145–147.

1 J. Zouhar, *Ke katolické filozofii a teologii kultury* (Cz. Głombik, *Metafyzyka kultury*, Warszawa 1982), *Ateizmus* 12, 1984, č. 5, s. 526–528.

2 Cz. Głombik, *Tomizm czasów nadziei*, Katowice: Śląsk 1994, 258 s. V Česku ji recenzovala H. Pavlincová v souhrnné recenzi v časopise *Religio* 5, 1997, č. 1, s. 88–91.

3 Cz. Głombik (ed.), *Kartezjusz. W czterech-*

4 *Filozofia i czas przeszły. Profesorowi Czesławowi Głombikowi w 70. rocznicę urodzin*, eds. B. Szotek – A. J. Noras, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2005, 544 s. Rec. H. Pavlincová, *Studia philosophica*, B 53, 2006, s. 111–115.

5 Cz. Głombik, *Český novotomismus třicátých let*, Olomouc: Votobia 1995, 220 s. Rec. H. Pavlincová, *Religio* 5, 1997, č. 1, s. 88–91.

6 Cz. Głombik, *Impulsy i zbliżenia. Siedem szkiców z dziejów czesko-polskich kontaktów filozoficznych*, Katowice: Uniwersytet Śląski 1996, 205 s. Rec. S. Navrátilová, *SPFFBU*, B 45, 1998, s. 111–113.

7 Cz. Głombik, *Umění zapomínat? Dějiny vztahů české a polské filozofie*, Olomouc: Votobia 2000, 206 s.

– J. Legowiczovi, W. Tatarkiewiczovi,⁸ J. M. Bocheńském,⁹ R. Ingardenovi – i jejich vztazích k evropské a německé filozofii zvláště uspořádal v uplynulých letech. Dokazuje to i kniha *Husserl i Polacy* (1999) i zmíněná nová Głombikova monografie *Eucken i milczenie czasu* (2015). Autor ji rozdělil do šesti kapitol. Tématem práce není samotný Rudolf Eucken (1846–1926) a jeho dílo, i když této problematice se autor rovněž pečlivě věnuje, protože si dobře uvědomuje, že znalost nebo aspoň povědomí o Euckenovi není ani v širší filozofické veřejnosti příliš běžné. Nejdůležitější a nejrozsáhlejší jsou však kapitoly, ve kterých autor zkoumá vztahy polských filozofů k Euckenovu dílu. Seznamuje nás s těmi polskými filozofy, kteří navazovali na Euckenovy názory, jako byli K. Twardowski, H. Struve, M. Zdziechowski, W. Lutosławski, J. Pastuszka, F. Klimke, F. Sawicki a B. Kominek. Objevuje nám zapomenuté myslitele (F. Sawicki, F. Klimke) i zapomenuté texty (doktorská disertace

kardinála B. Kominka). Opírá se přitom o řadu dosud neznámých materiálů, například o dochovanou korespondenci. Tak jsou představeny i okolnosti zájmu o Euckena u Kazimiera Twardowského (1866–1938), jehož filozofický odkaz je již jinak dobře zpracován. Součástí rozboru korespondence jsou i dopisy Mariana Zdziechowského (1861–1938) a Wincenta Lutosławského (1863–1954), které nejsou jen zdvořilostními pozdravy, ale ukazují na konzultace o připravovaných studiích a blízkost jejich pojetí idealistické filozofie života.

Głombikovu monografii *Eucken i milczenie czasu* je jistě možné zařadit do souboru dalších polských odborných prací věnovaných německé filozofii a jejímu vlivu na filozofii polskou. Současně jejich úroveň vysoce překračuje. Dokládá poučeně a přesvědčivě, jak silný a cenný byl tento vliv v široké perspektivě nejen polské, ale evropské filozofie.

prof. PhDr. Jan Zouhar, CSc. / zouhar@phil.muni.cz

Katedra filozofie, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita
Brno, Česká republika

8 W. Tatarkiewiczovi věnoval i samostatnou monografii: Cz. Głombik, *Obecność filozofa. Studia historykofilozoficzne o Władysławie Tatarkiewiczzu*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2005, 208 s. U nás ji recenzoval J. Gabriel, *Studia philosophica*, B 53, 2006, s. 116–120.

9 Cz. Głombik (ed.), *Ojciec Józef Bocheński. Drogi życia i myślenia filozoficznego*, Katowice: Gnome 2004, 173 s.